

Prædiken til Skærtorsdag 2023

*Halleluja for Herrens bord,
i Himlen hist, og her på jord!
Halleluja! stig op, stig ned
for Jesus, i al evighed!*

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus: Den første dag under de usyrede brøds fest kom disciplene hen til Jesus og spurgte: »Hvor vil du have, at vi skal forberede påskemåltidet til dig?« Han svarede: »Gå ind i byen til den og den, og sig til ham: Mesteren siger: Min time er nær; hos dig vil jeg holde påskemåltidet sammen med mine disciple.« Og disciplene gjorde, som Jesus havde pålagt dem, og forberedte påskemåltidet. Da det blev aften, satte han sig til bords med de tolv. Og mens de spiste, sagde han: »Sandelig siger jeg jer: En af jer vil forråde mig.« De blev meget bedrøvede og begyndte én efter én at spørge ham: »Det er vel ikke mig, Herre?« Han svarede dem: »Det er ham, som med hånden dyppede i fadet sammen med mig, der vil forråde mig. Menneskesønnen går bort, som der står skrevet om ham, men ve det menneske, som Menneskesønnen forrådes af. Det var bedre for det menneske, om det aldrig var født.« Judas, som forrådde ham, spurgte: »Det er vel ikke mig, Rabbi?« Han svarede ham: »Du sagde det selv.« Mens de spiste, tog Jesus et brød, velsignede og brød det, gav sine disciple det og sagde: »Tag det og spis det; dette er mit legeme.« Og han tog et bæger, takkede, gav dem det og sagde: »Drik alle heraf; dette er mit blod, pagtens blod, som udgydes for mange til syndernes forladelse. Jeg siger jer: Fra nu af skal jeg ikke drikke af vintræets frugt, før den dag jeg drikker den som ny vin sammen med jer i min faders rige.« Og da de havde sunget lovsangen, gik de ud til Oliebjerget.

Prædiken:

Jeg vi gerne have lov til at læse en historie for jer. Den foregår dog

*... langfredag aften – den **første** langfredag aften. Alt var fuldbragt. Stenen var væltet for graven. På et gadehjørne havde Josef af Arimatæa og Nikodemus sagt farvel til Maria og Johannes – ilsomt, uden mange ord, »af frygt for jøderne«.*

Og nu var Maria og Johannes nået til disciplens hus – det hus, som i fremtiden skulle være deres. Johannes havde fundet nøglen frem, havde lukket op, havde stået to skridt tilbage og havde set Maria gå ind. Maria, Herrens mor, Mesterens mor, gik ind – i hans hus. Og han, Zebedæus's søn, skulle nu være i hendes søns sted! Ordet havde lydt ned fra korset: »Dér er din mor.« Ordet havde lydt ned fra korset: »Kvinde, dér er din søn.« Men hvordan skulle det blive muligt – hvordan skulle han, Johannes, kunne erstatte hende en sådan søn?

Langsomt trådte apostlen ind, omhyggeligt stængede han døren – i morgen var det den store sabbat. Rundt om i husene spiste de nu påskelammet, stående med stav i hånd, som »da Israel drog ud af Egypten«. Og husfaderen læste den hellige lektie, Jahves ord til Moses og Aron: »Sig til hele Israels menighed: Den tiende dag i denne måned skal man tage et lam eller et kid til hver husstand i fædrenehuset. For det er påske for Herren. Når jeg ser blodet på dørstolperne, går jeg forbi jer.«

Johannes hørte, som var han til stede, oplæsningens liturgiske rytme – hørte den stigende betoning på de sidste ord: »Går jeg forbi jer« – så husfaderen rulle toraen sammen og række den til den ældste søn. For første gang i hele sit liv skulle han ikke spise påskelammet, ikke smage »lidelsens brød«, det usyrede, bagt i asken, ikke drikke kalken, der er til ihukommelse af Israels børns lidelser i Egypten...

For han havde i går aftes smagt den nye pagts offerlam, hvoraf de ikke havde ret til at spise, som tjener ved tabernaklet; han havde drukket af det nye bæger, som er samfundet i Kristi blod – Kristi blod – Der var dråber af blod på hans klædning, neddryppede over ham, da han stod under korset...

Apostlen stod med sin kappe i hånden og betragtede bloddråberne – dråberne, der var neddryppede fra Mesterens gennemborede hænder... I baggrunden af værelset hørte han Maria pusle – så lød hendes røst: »Se – hans bederemme – han lagde dem fra sig, inden han gik til nadversalen!«

Johannes vender sig og vil svare – da banker det på døren. Apostlen farer sammen – er det ypperstepræsternes tjenere, som kommer med sværd og fakler for

at gribe oprørerens mor og oprørerens kæreste discipel? Det banker atter – og han må åbne... Det er kun en kvinde, som står udenfor, helt indhyllet, så han kun ser hendes øjne.

»Lad mig komme indenfor!« siger hun hurtigt som for at umuliggøre et afslag. »Lad mig komme ind og spise påskelammet sammen med jer! Jeg har ikke mere nogen at spise påskelammet med!«

Apostlen viger til side, for at kvinden kan komme ind, stænger så hurtigt døren på ny. »Vær velkommen,« siger han. »Men hvorfor kommer du her? Du er aldrig kommet før?«

»Før,« siger kvinden – og hendes stemme lyder, som talte hun i søvne – »før – før var jeg ikke ene. Da levede min søn, og vi spiste påskelammet sammen. Et lille påskelam – min søn havde god appetit – vi spiste det op, vi to!«

Johannes må næsten smile, men behersker sig, for kvinden brister i gråd. »Og din søn, hvor er han nu? Han er død? Er han faldet i det sidste oprør mod romerne?«

»Nej,« svarede kvinden, »nej,« brister det ud af hende – »ak, var det kun så vel! Min søn er død for egen hånd – og tovet, hvori han hængte sig, brast – og han styrtede ned, og hans indvolde væltede ud! Men ypperstepræsterne tog de tredive sølvpenge og sagde: 'Det er ikke lovligt at lægge dem i tempelblokken, da det er blodpenge.' De traf da den beslutning at købe Pottemagermarken for pengene til gravplads for de fremmede. Derfor hedder den mark i dag Blodager. Da opfyldtes det, som er talt ved profeten Jeremias, som siger: 'Og de tog de tredive sølvpenge og gav dem for Pottemagermarken, sådan som Herren havde befaleet.«

Kvinden tier, apostlen tier. Men fra værelsets baggrund nærmer Maria sig. »Hvor er du fra, kvinde?« spørger hun stille. Og svaret lyder, bange, men sagt af den, der **må** sige sandheden: »Fra Kariot, frue!«

Da vender Maria sig til sin fostersøn: »Ifør dig atter din kappe – vi må gå!«

»Hvorhen? I denne aften – da alle dørstolper er strøget med lammets blod?«

»Vi må gå, Johannes, med denne kvinde – vi må gå med hende til Blodageren og hjælpe hende med at begrave hendes søn!«

Skærtorsdag er nadverens indstiftelse, og skærtorsdag rummer i sig selv forklaringen på, hvad dette sakramente er i stand til. I nadveren er syndsforladelsen i centrum, og tilfældigt er det derfor ikke, at indstiftelsen ledsages af mennesket, der forråder. Og der sidder vi så, alle Kristi disciple omkring nadverbordet, idet han udbryder: »Sandelig

siger jeg jer: En af jer vil forråde mig.« Og hvad er det så, vi alle tænker, idet vi bedrøvet bøjer hovedet for Herren? »Det er vel ikke mig, Herre?« Og så er det, at det runger i vores ører: »Du sagde det selv.« Vi er fortabte, indtil Jesus tager brødet, han velsigner og bryder det, giver os det og siger: Tag dette og spis det – det er mit legeme, der gives for jer. Vi har fællesskab i Kristi legeme. Ligeså bliver det kalkens fødselsdag, idet han tager velsignelsens bæger, takker og giver os af den, for at vi i den nye pagt i det blod, han udgyder for os, skal have syndernes forladelse.

Der sidder vi omkring alterbordet med ”Vor Herre Jesus Kristus i den nat, da han blev forrådt”.

»Det er vel ikke mig, Herre?« »Det er vel ikke mig, Herre?« »Det er vel ikke mig, Herre?« Jeg tænker på synden – altså SYNDEN, den, der er nedarvet, og kan ikke lade være med at tænke på et helt særligt fejltrin begået af de første mennesker. Jeg mærker, hvordan der er fortvivlede trækninger i mine skuldre, som noget der ligger i mine gener, noget nedarvet muskelhukommelse. Jeg slår ud med armene, mens en indre stemme undskylder: »Jamen, det var ikke mig, det var slangen!« Og derinde i knolden runger ekkoet videre: »Jamen, det var ikke mig, det var kvinden, du havde sat hos mig!« Og du tænker, »Det har jeg ikke noget at gøre med,« Et nyt trefoldigt ekko lyder mellem murene i ypperstepræstens gård i det øjeblik, hanen i det fjerne galer for tredje gang: »Ham, har jeg ved Gud i himlen ikke noget at gøre med!« »Sandelig siger jeg jer: En af jer vil forråde mig.« »Det er vel ikke mig, Herre?« »Tja. Du sagde det selv!«

Men lykkeligvis for os, så forholder det sig sådan, at den nat, hvor vi forråder Kristus, er det, at han giver sit legeme til os. Denne rene og skære torsdag er det, at han udgyder sit blod for os, og derfor er det også, at Jesu korsdød allerede begynder skærtorsdag om aftenen, hvilket stemmer overens med trobekendelsens vidne om, at Jesus Kristus, Guds enbårne Søn, vor Herre og frelser på tredje dag opstår fra de døde.

Vi synder og forråder, og derfor er det, at vi skal modtage Jesu hellige legeme og blod til syndernes forladelse. Først når vi er en del af Kristi legeme, først når Kristus strømmer i vores årer, skylles vores forrådelse og troløshed væk. Derfor er det, at vi skal prise Herren for den usigelige nåde, han udviser skærtorsdag – den største kærlighed, for som han selv siger: »Større kærlighed har ingen end at sætte sit liv til for sine venner«. Skærtorsdag sætter Jesus sit liv til for os.

Skærtorsdag er syndsforladelsen, og historien, jeg læste for jer, er det samme. Jeg lagde mærke til en væsentlig detalje i fortællingens udsigelsesnu. Til at begynde med, formulerer fortælleren sig i datid, men undervejs skifter denne pludselig til nutid. Skiftet sker lige efter, at Johannes har hørt Maria rumstere i værelsets baggrund. Synsvinklen er hos Johannes, og indtil da har han ganske givet fortvivlet stået og fortabt sig i blodstænkene på kappen, som han holder i hånden, mens han har tænkt på, hvad der er sket den lange fredag. Men da banker det på døren. Fra dette øjeblik foregår alt i fortællingen lige nu og her. Og idet du åbner døren står derude muligheden for at fordømme og forråde eller forlade sin synd. I nadveren banker Jesus på din dør, hvad vælger du at gøre?

Amen!